

**„PRZEJMujemy STERY W UNII EUROPEJSKIEJ”.
POLSKA PREZYDENCJA W RADZIE UE
W II PÓLROCZU 2011 ROKU**

**„TAKING OVER THE HELM OF THE EUROPEAN UNION”.
POLISH PRESIDENCY IN THE EU COUNCIL
IN THE SECOND HALF OF 2011**

Wstęp

Siedem lat po piątym rozszerzeniu UE, 1 lipca 2011 roku, Polska obejmie przewodnictwo prac w Radzie Unii Europejskiej, która jest istotnym organem w procesie decyzyjnym Unii Europejskiej. Polska, jako czwarty kraj z nowo przyjętych do UE w 2004 r. (po Słowenii, Republice Czeskiej i Węgrach), a zarazem też jako pierwsze, bo duże¹ państwo będzie sprawować prezydencję w Radzie UE w ramach *trio*² Polska–Dania–Cypr. Sprawowanie prezydencji przez Polskę jest naturalną konsekwencją przystąpienia do UE i oznacza pewnego rodzaju prestiż, ale od wejścia w życie Traktatu z Lizbony³ jest przede wszystkim wielkim zobowiązaniem wynikającym z konieczności poszukiwania rozwiązań dla pojawiających się problemów takich jak np. ostatni kryzys finansowy. Powierzenie przewodnictwa UE poszczególnym państwom członkowskim na równych zasadach, niezależnie od ich potencjału i statusu, było i jest nadal elementem szeroko rozumianego podejścia wspólnotowego. „W Brukseli panuje powszechne przeoko-

* Konsultanci Punktów Informacji Europejskiej, Regionalne Centrum Informacji Europejskiej i Europe Direct Ostrołęka

¹ Przy ustalaniu kolejności państw w ramach *trio* prezydencji przyjęto algorytm, zgodnie z którym *trio* składać się powinno z jednego państwa dużego i dwóch mniejszych; ponadto uwzględnione będą wielkość, zróżnicowanie geograficzne, staż członkowski, np. jeśli zabraknie krajów dużych, w jego gronie powinno znaleźć się „stare” państwo UE.

² W grupie *trio* powinno być nie więcej niż jedno duże państwo członkowskie, a zarazem w jego ramach powinny być reprezentowane zarówno stare, jak i nowe państwa członkowskie Unii Europejskiej.

³ Wszedł w życie 1 grudnia 2009 roku.

nanie, że dopiero po sprawowaniu prezydencji dane państwo staje się prawdziwym i «dojrzałym» państwem członkowskim UE⁷⁴.

Prezydencja jest jednym z najbardziej skutecznych instrumentów, dającym możliwość większego i realnego wpływu na decyzje podejmowane w UE. W przyszłym roku takim instrumentem będzie dysponowała Polska. Jest to niewątpliwie ogromna szansa wzmocnienia naszej pozycji politycznej, przede wszystkim szansa na wyraźne wyznaczenie przyszłych kierunków rozwoju politycznego Unii Europejskiej. W przypadku perfekcyjnego wykonania zadania, jakim jest przewodnictwo w Radzie UE, znacząco wzrośnie prestiż Polski i zaufanie do naszego kraju jako ważnego, proeuropejskiego członka UE, jak również zostanie ugruntowana silna pozycja Polski w procesie aktywnego kształtowania wspólnych polityk europejskich.

Sukces prezydencji to przede wszystkim najlepsza promocja dla naszego kraju i okazja do budowania pozytywnego wizerunku Polski w Europie i na świecie. Zdaniem Mikołaja Dowgielewicza „Będzie to szansa przedstawienia na forum Unii Europejskiej priorytetów polskiej polityki, zaakcentowania najistotniejszych obszarów, przedłożenia własnych pomysłów i inicjatyw”⁷⁵. Z drugiej jednak strony przed Polską stoi też nie lada wyzwanie polityczne, ekonomiczne, kulturalne, społeczne zarówno na szczeblu krajowym, jak i europejskim. Istotą prac Rady Unii Europejskiej jest bowiem przede wszystkim stanowienie prawa i podejmowanie decyzji istotnych z punktu widzenia ponad 500 milionów obywateli – Europejczyków i Europejczyków.

Celem niniejszego artykułu jest charakterystyka procesu przemian ustawodawczych i politycznych, które miały wpływ na zmianę i kształtowanie się nowych koncepcji sprawowania prezydencji w Radzie Unii Europejskiej, jak również wskazanie, jak po wejściu w życie Traktatu z Lizbony zmieniła się rola prezydencji w stosunku do całego systemu instytucjonalnego Unii Europejskiej. Ponadto autorzy pragną zwrócić szczególną uwagę na priorytety oraz kwestie programowe, które zostaną podjęte w czasie sprawowania przez Polskę przewodnictwa w drugim półroczu 2011 roku. Istotą artykułu będzie również wskazanie, jakie są oczekiwania wobec Polski w ramach sprawowanej prezydencji, oraz opis uwarunkowań, w jakich przyjdzie Polsce decydować o najważniejszych kwestiach w funkcjonowaniu i pozycji na świecie Unii Europejskiej.

⁷⁴ M. Kałużyńska, *Polska Prezydencja w Unii Europejskiej – Jak pomyślnie zdać europejski egzamin dojrzałości*, „Biuletyn Analiz UKIE”, nr 22, Warszawa 2009, s. 5.

⁷⁵ Min. M. Dowgielewicz, Pełnomocnik Rządu ds. Przygotowania Organów Administracji Rządowej i Sprawowania przez RP Przewodnictwa w Radzie UE, fragment listu – <http://www.prezycjaue.gov.pl/polskie-przygotowania-do-prezydencji>.

Geneza i rozwój prawa europejskiego w zakresie sprawowania przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej

System prezydencji w Radzie UE jest dość specyficzną procedurą procesu integracji europejskiej. Podlega on systematycznej ewolucji, która jest efektem zmian wprowadzanych przez akty prawa pierwotnego – traktaty ustanawiające Wspólnoty, tworzące i opisujące funkcjonowanie UE, jak również traktaty akcesyjne zwiększające liczbę państw członkowskich. Począwszy od Traktatu Paryskiego z 1951⁶ roku, aż po Traktat z Lizbony z 2007⁷ roku, uznaje się, że rozwiązania dotyczące Rady Unii Europejskiej stanowią „[...] stosunkowo najmniej zreformowany aspekt działania Unii Europejskiej, towarzyszący jej od samego początku, a więc od traktatów założycielskich, mimo iż sama rola prezydencji w tym czasie zasadniczo się zmieniła”⁸. Zmiana była przede wszystkim wynikiem zmieniającej się sytuacji geopolitycznej w Europie, w tym kolejnych rozszerzeń UE i postępującej integracji – co wpływało na zwiększenie kompetencji działania Rady UE.

Pierwsze regulacje prawne odnoszące się bezpośrednio do sprawowania przewodnictwa w Radzie UE pojawiły się w Traktacie Paryskim. Była to pierwsza europejska, powojenna umowa międzynarodowa, która dotyczyła utworzenia Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali⁹. Podpisało ją w Paryżu 18 kwietnia 1951 roku sześć państw: Francja, RFN, Włochy, Belgia, Holandia i Luksemburg. Traktat wszedł w życie 23 lipca 1952 roku. Został zawarty na okres 50 lat. Wygasł 25 lipca 2002 roku. W artykule 27 Traktatu ustanawiającego EWWiS czytamy: „W skład Rady wchodzi przedstawiciele wszystkich Państw Członkowskich szczebla ministerialnego, upoważnieni do zaciągania zobowiązań w imieniu rządu tego Państwa Członkowskiego. Urząd Przewodniczącego piastują kolejno wszystkie Państwa Członkowskie Rady, przez okres trzech miesięcy; kolejność sprawowania urzędu jest alfabetyczna”¹⁰. Jest to pierwsza regulacja odnosząca się w sposób bezpośredni do instytucji sprawowania prezydencji (przewodnictwa) w Radzie UE.

Bardzo istotna zmiana została wprowadzona przez jeden z Traktatów Rzymskich¹¹, ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą¹². Na mocy artykułu 146 Traktatu ustanawiającego EWG został wydłużony okres sprawowania prezydencji z 3 do 6 miesięcy. Nie zmieniła się natomiast kolejność sprawowania

⁶ Podpisany 18 kwietnia 1951 roku, wszedł w życie 26 lipca 1952 roku, wygasł 23 lipca 2002 roku.

⁷ Podpisany 13 grudnia 2007 roku, wszedł w życie 1 grudnia 2009 roku.

⁸ P. Świeboda, *Polityczne znaczenie Traktatu z Lizbony i jego implementacji*, w: J. Barcz (red.), *Traktat z Lizbony. Główne reformy ustrojowe Unii Europejskiej*, Urząd Komitetu Integracji Europejskiej, Warszawa 2008, s. 290.

⁹ W skrócie EWWiS.

¹⁰ Art. 27 Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Węgla i Stali z dnia 18 kwietnia 1958 roku – tekst pierwotny.

¹¹ Podpisany 25 marca 1957 roku, wszedł w życie 1 stycznia 1958 roku.

¹² W skrócie EWG.

prezydencji; nadal była ona sprawowana w kolejności alfabetycznej¹³. Sześciomiesięczny okres sprawowania prezydencji utrzymał się do dnia dzisiejszego.

Wejście w życie Traktatu ustanawiającego jedną Radę i jedną Komisję Wspólnot Europejskich, zwanego potocznie Traktatem Fuzyjnym¹⁴, z 8 kwietnia 1965¹⁵ roku połączyło prezydencje dla wszystkich Wspólnot. Kwestię tę normował artykuł 2 ToF: „W skład Rady wchodzi przedstawiciele Państw Członkowskich. Każdy rząd deleguje jednego ze swoich członków do Rady. Prezydencję sprawuje kolejno przez okres sześciu miesięcy każdy członek Rady, według następującego porządku Państw Członkowskich: Belgia, Niemcy, Francja, Włochy, Luksemburg, Niderlandy”¹⁶.

Wraz z przystąpieniem do WE kolejnych państw: Danii, Irlandii i Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, Grecji, Hiszpanii i Portugalii, w Traktacie ustanawiającym EWG zmieniono sposób sprawowania prezydencji. Zostały bowiem ustalone dwa cykle sześciolateczne, w których kolejność sprawowania przewodnictwa w Radzie była następująca: „a) w pierwszym cyklu sześciolatecznym: Belgia, Dania, Niemcy, Grecja, Hiszpania, Francja, Irlandia, Włochy, Luksemburg, Holandia, Portugalia, Zjednoczone Królestwo; b) w kolejnym cyklu sześciolatecznym: Dania, Belgia, Grecja, Niemcy, Francja, Hiszpania, Włochy, Irlandia, Holandia, Luksemburg, Zjednoczone Królestwo, Portugalia”¹⁷.

Impulsem, który miał zmienić i jednocześnie wzmocnić proces integracji europejskiej Wspólnot, był raport belgijskiego premiera Leo Tindemansa z 1976 roku, zwany potocznie Raportem Tindemansa. Zaproponowano w nim wydłużenie okresu sprawowania prezydencji do jednego roku. Miało to zapewnić ciągłość prac, a także wzmocnić autorytet prezydencji. „Mimo że raport miał charakter pragmatyczny i ukazywał dalszy rozwój Wspólnoty jako proces zmienny i stopniowy, spotkał się ze zróżnicowanym przyjęciem. Bezpośrednio po przedstawieniu raportu nie podjęto żadnych konkretnych inicjatyw z nim związanych”¹⁸.

Szybko postępująca integracja europejska, kryzys instytucjonalny we Wspólnocie Europejskiej¹⁹, nieprzyjęcie Raportu Tindemansa sprawiało, że Europie potrzebne było wprowadzenie trwałych reguł instytucjonalno-prawnych. Podstawą do tego miał być tzw. raport trzech mędrców. „Dokument przygotowany z inicja-

¹³ Art. 146 Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Gospodarczą z dnia 25 marca 1957 roku – tekst pierwotny.

¹⁴ W skrócie ToF.

¹⁵ Podpisany 8 kwietnia 1965 roku w Brukseli, wszedł w życie 1 lipca 1967 roku.

¹⁶ Art. 2 Traktatu ustanawiającego jedną Radę i jedną Komisję Wspólnot Europejskich z dnia 8 kwietnia 1965 roku – tekst pierwotny.

¹⁷ Art. 146 Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Gospodarczą z dnia 25 marca 1957 roku – tekst jednolity.

¹⁸ K. Łastawski, *Od idei do integracji europejskiej: od najdawniejszych idei do Unii 25 państw*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej Towarzystwa Wiedzy Powszechnej, Warszawa 2004, s. 225.

¹⁹ W skrócie WE.

tywy Rady Europejskiej w 1978 roku miał na celu zbadanie problemu adaptacji instytucji Wspólnot Europejskich do potrzeb związanych z Unią Europejską. Opracowanie raportu Komisja powierzyła trzem wybitnym politykom: byłemu premierowi Holandii – Barendowi Biesheuvel, brytyjskiemu ministrowi handlu – Edmundowi Dell oraz pełniącemu przez wiele lat funkcję wiceprzewodniczącego Komisji²⁰ – Robertowi Marjolin²¹. W kontekście sprawowania prezydencji postulowano przede wszystkim powołanie stałego przewodniczącego Rady Unii Europejskiej oraz ściśle określenie, za jakie obszary prezydencja jest odpowiedzialna.

Niestety, „raport trzech mędrców” nie znalazł odzwierciedlenia w Traktacie z Maastricht (Traktacie o Unii Europejskiej)²² z 1991 roku. Traktat ten nie zmieniał treści artykułu 146 Traktatu ustanawiającego EWG w kwestii okresu sprawowania przewodnictwa, pozostawiając sześciomiesięczny okres, tzw. semestr prezydencji. Wskazywał jednak porządek sprawowania prezydencji w Radzie. Art. 146 TUE stanowił, że kolejność prezydencji będzie następująca: „a) przez pierwszy cykl sześciu lat: Belgia, Dania, Niemcy, Grecja, Hiszpania, Francja, Irlandia, Włochy, Luksemburg, Niderlandy, Portugalia, Zjednoczone Królestwo; b) przez następny cykl sześciu lat: Dania, Belgia, Grecja, Niemcy, Francja, Hiszpania, Włochy, Irlandia, Niderlandy, Luksemburg, Zjednoczone Królestwo, Portugalia”²³.

Znaczącym, jeśli nie najważniejszym postanowieniem Traktatu z Maastricht z punktu sprawowania prezydencji było pojawienie się procedury zwanej „troika”. Wprowadzono współpracę kolejnych prezydencji: poprzedniej, aktualnej i przyszłej²⁴. System troiki w pierwotnym kształcie odnosił się do działań w ramach Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa zapisanej w Traktacie z Maastricht²⁵. Przepis ten następnie został zmodyfikowany przez Traktat z Amsterdamu z 1997²⁶ roku. Zgodnie z art. 18 TUE w wersji Traktatu z Amsterdamu „państwo prezydencji wspierane jest w działaniach zewnętrznych Unii przez Wysokiego Przedstawiciela (będącego Sekretarzem Generalnym Rady) oraz odpowiedniego Komisarza”²⁷.

Funkcjonowanie systemu przewodnictwa w Radzie pod koniec lat dziewięćdziesiątych XX wieku dalekie było od optymizmu. W 1999 roku został przygotowany tzw. Raport Trumpfa i Pirisa, z którego jednoznacznie wynikało, że Rada osiągnęła maksymalne granice swojej efektywności. „Zarządzanie organizacją pracy i przewodniczenie wszystkim składom Rady powodowało tak duże obciąż-

²⁰ Chodzi o Komisję Europejską.

²¹ K. Łastawski, op. cit., s. 228.

²² Podpisany 7 lutego 1992 roku w Maastricht, wszedł w życie 1 listopada 1993 roku, w skrócie zwany TUE.

²³ Art. 146 Traktatu o Unii Europejskiej z dnia 7 lutego 1992 roku – tekst jednolity

²⁴ A. Wierchowska, *System instytucjonalny Unii Europejskiej*, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2008, s. 83–84.

²⁵ Ibidem, art. J 5, ust. 3.

²⁶ Podpisany 2 października 1997 roku, wszedł w życie 1 maja 1999 roku.

²⁷ Art. 18 TUE w wersji Traktatu z Amsterdamu z 1997 roku – tekst jednolity.

zenia dla państwa sprawującego prezydencję, że pojawiały się kłopoty z zapewnieniem sprawnej koordynacji. Na zadania prezydencji nakładały się obowiązki wynikające z rządzenia państwem członkowskim, występował deficyt przywództwa, prezydencjom brakowało czasu na odpowiednie przygotowanie sesji Rady. Sześciomiesięczne rotacyjne przewodnictwo w Radzie było również krytykowane za problemy z zapewnieniem jednolitości i ciągłości w pracach tej instytucji. Podkreślano przy tym nieadekwatność sześciomiesięcznego horyzontu prac Rady do pięcioletniej kadencji Parlamentu Europejskiego i Komisji Europejskiej²⁸. Biorąc pod uwagę fakt, że w perspektywie najbliższych kilku lat istnieje możliwość, iż Unia Europejska powiększy się praktycznie dwukrotnie, z 15 do 27 członków, niezbędne było natychmiastowe rozpoczęcie prac nad reformą przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej.

Przełom nastąpił dopiero w 2002 roku, kiedy to na posiedzeniu Rady Europejskiej w Sewilli przyjęto daleko idące zmiany w kwestii funkcjonowania Rady UE. Wprowadzono dwie nowe formy koordynacji działań państw sprawujących przewodnictwo. Pierwsza reforma to programy wieloletnich strategicznych działań Unii (na okresy trzyletnie), które łączyłyby działania aż sześciu następujących po sobie prezydencji, poczynając od 2004 roku. Druga reforma to roczne programy operacyjne dwóch prezydencji uwzględniające wynik dialogu z Komisją, poczynawszy od 2003 roku²⁹. Ponadto została zmniejszona liczba rad sektorowych, z 16 do 9. Połączono także Radę ds. Ogólnych i Stosunków Zewnętrznych.

Decyzją z 15 września 2006 roku został uchwalony przez Radę Unii Europejskiej nowy regulamin wewnętrzny Rady³⁰. Wprowadził on przede wszystkim nowy system sprawowania prezydencji dla 27 państw członkowskich (uwzględniono przyszłe przystąpienie Bułgarii i Rumunii), oparty na 18-miesięcznym programie działania Rady. Według tej decyzji Rady Unii Europejskiej wyznaczono kolejność prezydencji do 2020 roku. Ustalono także, że Polska będzie sprawować przewodnictwo w Radzie UE w okresie od 1 lipca do 31 grudnia 2011 roku, otwierając w ramach *trio* 18-miesięczny program działania wraz z Danią i Cyprzem na okres od 1 lipca 2011 roku do 31 grudnia 2012 roku³¹.

²⁸ *Operation of the Council within Enlarged Union in Prospect – Trumpf-Piris Report*, Sekretariat Generalny Rady, Bruksela 1999.

²⁹ Pkt C.4 i C.5 Konkluzji prezydencji, Aneks II: *Measures Concerning Structure and Functioning of the Council*, Rada Europejska, Sewilla 2002.

³⁰ Decyzja Rady z dn. 15 września 2006 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu Prac Rady (2006/683/EC Euratom).

³¹ K. Szczerski, *Instytucja prezydencji w Unii Europejskiej – uwagi do analiz politycznych*, w: K.A. Wojtaszczyk (red.), *Prezydencja w Radzie Unii Europejskiej*, Oficyna Wydawnicza ASPRA JR, Warszawa 2010, s. 26.

Przewodnictwo w Radzie Unii Europejskiej po wejściu w życie Traktatu z Lizbony

Przedstawiając prawne uwarunkowania prezydencji i zmiany instytucjonalne w Unii Europejskiej, nie sposób nie wspomnieć o Traktacie z Lizbony, który wszedł w życie w dniu 1 grudnia 2009 roku. Mimo wcześniejszych perturbacji związanych z negatywnym wynikiem pierwszego referendum w Irlandii, a także nieuzasadnionymi wybiegami politycznymi prezydentów Polski oraz Czech – Lecha Kaczyńskiego i Vaclava Klause, traktat mógł wreszcie zacząć „ratowanie” systemu instytucjonalnego Unii Europejskiej z kryzysu, który nastąpił po odrzuceniu przez Francję i Holandię w 2005 roku Traktatu ustanawiającego konstytucję dla Europy.

Traktat z Lizbony potwierdza przepisy dotyczące grupowej prezydencji, jednak wyłącza z niej Radę ds. Zagranicznych, w której przewodnictwo ma na stałe pełnić Wysoki Przedstawiciel Unii ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa³², oraz dla Rady Europejskiej ustanawia stanowisko Przewodniczącego³³. Ergo prezydencja grupowa zajmuje się sprawami w pozostałych formacjach Rady, z wyłączeniem powyższych, które zostały zastrzeżone dla tych dwóch stanowisk. Skutkiem reformy prezydencji po wejściu w życie Traktatu z Lizbony jest właśnie tzw. prezydencja hybrydowa (*hybride presidency*), składająca się z trzech form: *klasycznej* (czyli rotacyjnej), *grupowej* (będącej prawnie zinstytucjonalizowaną formą dotychczasowej koordynacji działań kolejnych prezydencji) oraz *pocho-dzącej z wyboru* (w odniesieniu do dwóch stanowisk – Wysokiego Przedstawiciela ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa oraz Przewodniczącego Rady Europejskiej)³⁴.

W chwili obecnej, po wejściu w życie Traktatu z Lizbony, kwestie działania prezydencji zostały uregulowane w dwóch dokumentach wewnętrznych Rady: w Nowym Regulaminie Prac (NRP)³⁵ oraz w decyzji Rady Unii Europejskiej³⁶ przyjętych w grudniu 2009 roku. „NRP mówi o sprawowaniu przez 18 miesięcy prezydencji grupowej przez trzy państwa, w ramach której każdy sprawuje 6-miesięczne przewodnictwo we wszystkich formacjach Rady, z wyjątkiem Rady ds. Stosunków Zewnętrznych, na podstawie wspólnego programu trzech państw. Pozostałe państwa wspomagają prezydencję. Państwa mogą ustalić wewnętrzny podział obowiązków odrębnie, a równa rotacja ma występować na zasadzie rów-

³² Aktualnie Wysokim Przedstawicielem jest Brytyjka baronessa Catherine Margaret Ashton.

³³ Aktualnie Przewodniczącym Rady Europejskiej jest były premier Belgii – Herman Achille Van Rompuy.

³⁴ K. Szczerski, op. cit., s. 28.

³⁵ Decyzja Rady z dn. 1 grudnia 2009 roku w sprawie przyjęcia Regulaminu Prac Rady (2009/937/EU).

³⁶ Decyzja Rady z dn. 1 grudnia 2009 roku w sprawie sprawowania prezydencji w Radzie (2009/881/EU).

nowagi geograficznej i różnorodności”³⁷. Potwierdzenie tej zasady znajduje się również w drugiej z wymienionych decyzji Rady UE.

Wprowadzenie 18-miesięcznej prezydencji w ramach *trio* sprawia, że czasokres oczekiwania na ponowne sprawowanie prezydencji nie zostanie w żaden sposób skrócony i w przypadku 27 państw członkowskich będzie wynosił 13 i pół roku. Interpretacja przepisów dyrektywy stwierdza, że w grupie *trio* powinno być nie więcej niż jedno duże państwo członkowskie, a zarazem w jego ramach powinny być reprezentowane zarówno stare, jak i nowe państwa członkowskie Unii Europejskiej. Kategorycznie powinno się również wystrzegać tzw. „koalicji geograficznych”, np. państw nadbałtyckich czy niemiecko-francuskiej. Wprowadzenie takiej formy sprawowania prezydencji z jednej strony zapewni stabilizację polityczno-programową, dzięki zachowaniu ciągłości prac instytucji, a z drugiej strony poskromi „partykularyzm” poszczególnych państw członkowskich. Ponadto prezydencja grupowa pozwala wspierać w sprawowaniu prezydencji nowe niedoświadczone państwa członkowskie oraz pomagać małym państwom o ograniczonych zasobach kadrowych czy możliwościach finansowych.

Każde państwo wchodzące w skład *trio*, zgodnie z wcześniej ustalonym harmonogramem, kolejno przewodniczy wszystkim formacjom Rady (z wyjątkiem Rady Spraw Zagranicznych) przez okres sześciu miesięcy. Państwa wspólnie sprawujące prezydencję mogą jednakże ustalić alternatywne rozwiązania między sobą. W pozostałych organach przygotowawczych Rady przewodnictwo sprawuje prezydencja, chyba że w ramach prezydencji grupowej poszczególne państwa dokonują innych uzgodnień. Z Traktatu z Lizbony nie wynika również jednoznacznie, kto ma bezpośrednio przewodzić funkcjonującym około dwustu pięćdziesięciu grupom roboczym, które na bieżąco przygotowują prace Rady.

W ciągu 18 miesięcy państwa sprawujące prezydencję grupową będą miały szansę wprowadzić bardziej spójny program i jednocześnie zwiększyć efektywność zarządzania pracami Rady dzięki doświadczeniu nabytemu już w czasie wspierania państwa przewodniczącego. Z drugiej strony warto także wskazać na potencjalne problemy koordynacyjne w przypadku wspólnego sprawowania prezydencji przez państwa o zróżnicowanych priorytetach politycznych i/lub odmiennym spojrzeniu na ewolucję poszczególnych polityk unijnych³⁸.

Wejście w życie Traktatu z Lizbony oznacza również dla państw sprawujących prezydencję, w tym oczywiście i Polski, potrzebę podjęcia intensywnej współpracy z Przewodniczącym Rady Europejskiej, aktualnie Hermanem Van Rompuy. Konsultacje powinny objąć przede wszystkim zakres przygotowań do prezydencji i dotyczyć głównych kierunków planowanych działań. Współpraca z przewodniczącym RE jest również nieodzowna w okresie samej prezydencji. Jako przewod-

³⁷ Art. I ust. 4 decyzji Rady z dn. 1 grudnia 2009 roku w sprawie przyjęcia Regulaminu Prac Rady (2009/937/EU).

³⁸ K. Smyk, *Prezydencja w Traktacie z Lizbony: Główne postanowienia i wnioski dla Polski*, „Biuletyn Analiz UKiE”, nr 22, Warszawa 2009, s. 37.

niczący pracom RE będzie miał ogromny wpływ na kierunek i jakość rozstrzygnięć podejmowanych na forum Rady Europejskiej, zwłaszcza w odniesieniu do priorytetów, w tym do priorytetów polskiej prezydencji³⁹.

Priorytety i kwestie programowe polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej w drugiej połowie 2011 roku

Sprawowanie prezydencji w ramach *trio* wiąże się z wielką odpowiedzialnością za losy całej Unii, ale stwarza również wiele szans. Od polskiego przewodnictwa w dużej mierze będzie zależało skuteczne funkcjonowanie UE oraz jakość podejmowanych decyzji, które niewątpliwie przełożą się na życie ponad 500 milionów obywateli zjednoczonej Europy. Zadania prezydencji sprowadzają się do dwóch najważniejszych funkcji: a) prezydencja rozwiązuje problemy, które pojawią się w agendzie UE, tj. ułatwia osiąganie kompromisów, łagodzi konflikty i reaguje w sytuacjach kryzysowych, czyli pełni funkcję *honest broker*⁴⁰; b) prezydencja stara się zainicjować nowe tematy europejskiej debaty, tj. proponuje nowe obszary współpracy albo nowe kierunki działań, które – jeśli prezydencja odnosi sukces – wchodzi na trwałe do tematyki procesu integracji.

Dla Polski prezydencja jest ogromną szansą na ugruntowanie wizerunku Rzeczypospolitej jako jednego z liderów Unii Europejskiej. Przewodnictwo w Radzie UE w drugim półroczu 2011 roku pozwoli również na realizację kwestii uznanych przez Polskę za kluczowe dla całej UE w kontekście ciągłych przemian na świecie, potrzeb i wyzwań oraz przyszłych założeń polityki europejskiej. Dlatego też niezbędne jest określenie priorytetów i kwestii programowych polskiej prezydencji. W styczniu 2009 roku polski rząd przyjął Program Przygotowań Rzeczypospolitej Polskiej do Objęcia i Sprawowania Przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej⁴¹. Dokument ten wyznaczył ramy naszych przygotowań do prezydencji w Radzie Unii. Jego opracowanie i przyjęcie oznaczało bardzo ważny krok w realizacji tego szczególnego przedsięwzięcia. Jednym z efektów końcowych powyższego planu działań było wypracowanie priorytetów polskiej prezydencji. W chwili obecnej znamy już cele, jakie stawia sobie Polska podczas zaplanowanego sprawowania przewodnictwa w Radzie UE. Dostępne są one na stronie dotyczącej przygotowań Polski do sprawowania prezydencji w Radzie Unii Europejskiej⁴². Podstawowymi priorytetami są zagadnienia horyzontalne, dotyczące spraw ogólnych. Polska w swojej agendzie przyjęła sześć priorytetów.

³⁹ Ibidem, s. 37.

⁴⁰ Oznacza neutralnego mediatora.

⁴¹ <http://www.prezydencjaue.gov.pl/program-przygotowa-do-prezydencji>.

⁴² <http://www.prezydencjaue.gov.pl/obszary-przygotowa/programowanie>.

Priorytet 1. Rynek wewnętrzny

W dobie wyprowadzania Unii Europejskiej z kryzysu ekonomicznego i poszukiwania źródeł wzrostu gospodarczego Polska będzie postulować wzmocnienie rynku wewnętrznego, w którym drzemie niewykorzystany potencjał rozwojowy. Dodatkowo za przyjęciem takiego priorytetu przemawia agenda UE na drugą połowę 2011 roku, wówczas bowiem przypadnie m.in. czas realizacji wielu inicjatyw, nad którymi obecnie pracuje Komisja Europejska, a które będą sfinalizowane podczas *trio* Polska–Dania–Cypr, m.in. w związku z dwudziestą rocznicą utworzenia rynku wewnętrznego. Polskie działania w dziedzinie rynku wewnętrznego mogłyby koncentrować się m.in. na implementacji propozycji Komisji Europejskiej wynikających z raportu M. Montiego o przyszłości rynku wewnętrznego, regulacjach dotyczących sektora finansowego, kwestii mobilności oraz swobodnego przepływu wiedzy i innowacji, a także znoszeniu istniejących barier w handlu wewnętrznym.

Priorytet 2. Stosunki ze Wschodem

We współpracy z Wysokim Przedstawicielem Unii ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa Polska będzie promować tematykę związaną z polityką wschodnią. W relacjach z krajami objętymi Partnerstwem Wschodnim będzie dążyć do zawierania umów stowarzyszeniowych, przyjęcia mandatów dla procesu negocjacji tworzenia stref wolnego handlu z UE, finalizacji rozmów z Ukrainą dotyczących postępów w liberalizacji polityk wizowej i handlowej oraz intensyfikowania współpracy gospodarczej. Na październik 2011 roku planowane jest zorganizowanie w Polsce Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Partnerstwa Wschodniego.

Priorytet 3. Wzmocnienie zewnętrznej polityki energetycznej UE

Polska proponuje pogłębioną dyskusję na temat nowych rozwiązań legislacyjnych i pozalegisłacyjnych, które pozwoliłyby zachować konkurencyjność europejskiego sektora energetycznego wobec zmieniającego się otoczenia zewnętrznego. Przeprowadzona zostanie debata na temat obecnych rozwiązań i nowych kierunków działania Unii Europejskiej w obszarze rynku energii. Celem będzie wypracowanie mechanizmów prowadzenia solidarnej i konkurencyjnej zewnętrznej polityki energetycznej zgodnie z postanowieniami Traktatu z Lizbony, w tym właśnie traktacie bowiem po raz pierwszy energia znalazła się jako polityka unijna.

Priorytet 4. Wspólna Polityka Bezpieczeństwa i Obrony

Prezydencja polska będzie dążyła do podniesienia sprawności UE w sferze zarządzania kryzysowego, pogłębienia współpracy państw członkowskich w dziedzinie obronności oraz zapewnienia partnerstwa z NATO w kontekście nowych

możliwości, jakie stwarza w tej dziedzinie Traktat z Lizbony. Na poziomie krajowym realizacja planowanych zamierzeń służyć ma wzmocnieniu naszego potencjału obronnego oraz zdolności do działań cywilnych.

Priorytet 5. Negocjacje wieloletnich ram finansowych 2014–2020

To jedno z najważniejszych zadań stojących tak przed prezydenturą polską, jak i przed całym *trio* Polska–Dania–Cypr. Na okres polskiej prezydentury przypadnie etap dogłębnej analizy propozycji Komisji Europejskiej i identyfikacji głównych zagadnień negocjacyjnych nowych ram finansowych. Rozmowy na ten temat rozpoczną się w połowie 2011 roku, a ich formalne zakończenie nastąpi w drugiej połowie 2012 roku, co będzie wymagało porozumienia politycznego w Radzie Europejskiej w pierwszej połowie 2012 roku, pod rządami prezydentury duńskiej. Celem polskiej prezydentury będzie przede wszystkim sprawne przeprowadzenie procesu negocjacji w zakresie kierunków interwencji unijnej, przy możliwie maksymalnym zaawansowaniu rozmów, z pełnym umożliwieniem artykulacji interesów narodowych wszystkim państwom członkowskim. Przewiduje się, że polska prezydentura nie będzie prowadzić debaty o kwotach, ale jedynie o kierunkach, jakie Unia powinna lub zamierza wspierać.

Priorytet 6. Pełne wykorzystanie kapitału intelektualnego Europy

Polska prezydentura stawia sobie za cel podjęcie we współpracy z Komisją Europejską konkretnych inicjatyw na rzecz wykorzystania kapitału intelektualnego. Będzie do tego dążyła poprzez działania na rzecz wzmocnienia spójności i synergii między politykami i inicjatywami UE, prowadzące do lepszego wykorzystania zasobów intelektualnych UE. Inicjatywa ta będzie się wpisywała m.in. w realizację celów strategii rozwoju gospodarczego „Europa 2020” i służyła budowie europejskiej przewagi konkurencyjnej. Wydaje się, że Polska może wykorzystać doświadczenie zdobyte podczas opracowywania Raportu o Kapitale Intelektualnym Polski.

Poza priorytetami ogólnymi, przedstawionymi powyżej, kluczową rolę w sprawowaniu prezydentury przez Polskę będą odgrywały działania podejmowane w poszczególnych obszarach polityk UE, takich jak: sprawy gospodarcze i finansowe, rolnictwo i rybołówstwo, polityka spójności, transport, telekomunikacja i energia, wymiar sprawiedliwości i sprawy wewnętrzne, konkurencja, ochrona środowiska, zatrudnienie, polityka społeczna, zdrowie i ochrona konsumentów, edukacja, młodzież i kultura czy sprawy zagraniczne. Silny impuls dany przez Polskę w tych obszarach w ramach sprawowanej prezydentury niewątpliwie pomoże Unii w określeniu przyszłego, wspólnego kursu rozwoju i pozycji Unii Europejskiej.

Dodatkowymi istotnymi elementami przewodnictwa RP w Radzie UE będą inicjatywy o silnym wydźwięku społeczno-ekonomicznym bezpośrednio związane z wydarzeniami planowanymi na drugie półrocze 2011 roku, takimi jak Europejski Rok Wolontariatu, Europejski Kongres Kultury⁴³, Europejski Kongres Osób Niepełnosprawnych oraz Forum Rynku Wewnętrznego. Wydarzenia te i związane z nimi inicjatywy mają służyć promocji politycznej Polski i budowie jej wizerunku jako kraju nowoczesnego, kreatywnego i dynamicznego, któremu zależy m.in. na tym, by poszukiwać najlepszych przykładów i wzorów czerpania korzyści ze wspólnego rynku europejskiego. Na okres polskiej prezydencji przypadać będzie także 50-lecie utworzenia OECD oraz 15-lecie członkostwa Polski w tej organizacji.

Uwarunkowania, wyzwania i oczekiwania wobec polskiej prezydencji w Radzie UE

Zdaniem większości ekspertów i politologów podstawowym, a zarazem najważniejszym obszarem działań polskiej prezydencji nadal będzie zwalczanie kryzysu gospodarczego, którego skutki są obecnie odczuwalne na całym świecie, w tym w takich państwach członkowskich Unii Europejskiej jak Irlandia czy Grecja. „Kryzys będzie niewątpliwie najpoważniejszym wyzwaniem w trakcie prezydencji Polski i należy mieć świadomość, że wynikające z niego problemy są trudne do przewidzenia i do rozwiązania. W pierwszym względzie kryzys z całą pewnością zdeterminuje agendę europejską – zwalczanie skutków kryzysu będzie jednym z ważnych tematów podczas polskiego przewodnictwa. Jednocześnie kryzys będzie czynnikiem warunkującym stanowiska państw członkowskich w wielu kwestiach. Okres polskiej prezydencji będzie pod wieloma względami czasem najgorszym z punktu widzenia wychodzenia z kryzysu: PKB UE będzie znacząco mniejszy (nawet o 7%), ograniczą się przychody budżetowe, będzie trudna sytuacja na rynkach zbytu, państwa członkowskie będą skonfrontowane z wysokim bezrobociem i prawdopodobnymi niepokojami społecznymi, rządy ponosić będą polityczne konsekwencje kryzysu. Ponadto będą zanikać tymczasowe efekty polityki wzmoczonych inwestycji publicznych opartej na logice impulsu fiskalnego”⁴⁴.

Bardzo ważnym wyzwaniem będzie z pewnością uszczegółowienie i interpretowanie zapisów Traktatu z Lizbony. Traktatu, który niewątpliwie kształtuje nową równowagę sił pomiędzy poszczególnymi instytucjami. Jednak doświadczenie prac nad budżetem na 2011 rok i wyniki przy tym kontrowersje pomiędzy Radą UE

⁴³ Zaplanowany na październik we Wrocławiu.

⁴⁴ *Uwarunkowania i wyzwania prezydencji Polski w UE w 2011 r. – Zapis debaty z udziałem ekspertów zagranicznych*, „Biuletyn Analiz UKiE”, nr 22, Warszawa 2009, s. 13.

a Parlamentem Europejskim pokazują, że nie wszystko dla wszystkich jest jednoznaczne i tak samo interpretowane. Wydaje się nieuchronne, że w okresie polskiej prezydencji ostatecznego kształtu nabierze instytucja inicjatywy obywatelskiej, zostanie dokończona reforma służb dyplomatycznych w ramach Europejskiej Służby Zadań Zewnętrznych (EEAS)⁴⁵. Dodatkowo wprowadzenie zmienionej formuły prezydencji stworzy nowe, bardziej racjonalne i przemyślane sposoby rozwiązywania europejskich zadań i wyzwań z jednoczesnym zapewnieniem w Unii ciągłych i spójnych działań.

Warto pamiętać także o „klimacie politycznym, który będzie panował w państwach członkowskich. W 2011 roku więcej będzie także debat o charakterze globalnym, wykraczających poza obecne tematy handlu, pomocy rozwojowej, zmian klimatycznych i międzynarodowego bezpieczeństwa. Zapewne większa będzie także rola forów w rodzaju G20+”⁴⁶. Do tej pory na szczytach gospodarczych Unia Europejska była niewystarczająco reprezentowana – zazwyczaj tylko przez przewodniczącego Komisji. Natomiast bardziej reprezentowane były „partykularne” interesy poszczególnych państw, takich jak Francja czy Niemcy. Występujące przed wejściem w życie Traktatu z Lizbony ograniczenia natury prawnej dla jednolitej reprezentacji UE uniemożliwiały mówienie „jednym głosem” przez Unię. Wejście w życie tegoż traktatu niewątpliwie poprawiło strategiczną pozycję Europy na świecie. Temu powinny służyć nowe stanowiska: m.in. urząd Wysokiego Przedstawiciela ds. WPZiB⁴⁷ oraz stanowisko stałego Przewodniczącego Rady Europejskiej. Polska w swoich przygotowaniach i pracach powinna uwzględnić systematyczne wzmacnianie roli obydwu tych instytucji z jednoczesnym ukształtowaniem strategicznej pozycji przewodnictwa państwa członkowskiego w Radzie Unii Europejskiej.

„Na okres polskiej Prezydencji w Radzie UE przypada m.in. [dziesiąta] rocznica zamachu terrorystycznego na World Trade Center z 11 września 2001 r. W związku z tą rocznicą zaistnieje konieczność organizacji wydarzeń upamiętniających to wydarzenie, a także – być może wzrośnie zainteresowanie tematyką walki z terroryzmem i bezpieczeństwa publicznego”⁴⁸.

Sprawowanie przez Polskę prezydencji przypadnie na decydujący okres finalizowania rozwiązań praktycznych, związanych z nowym balansem międzyinstytucjonalnym w Unii, w tym z określeniem miejsca prezydencji rotacyjnej w unijnym procesie decyzyjnym. W szczególności będzie dotyczyć to dziedziny zarządzania stosunkami zewnętrznymi UE. Będzie to jedno z najważniejszych wyzwań „ustrojowych”, z jakimi skonfrontowana zostanie polska prezydencja, przy czym w grę wchodzi trzy zasadnicze kwestie: doprowadzenie do określenia równowagi

⁴⁵ Tu przeszkodą może być funkcjonowanie w 2011 roku przewidywanego budżetowego, co uniemożliwi finansowanie nowych przedsięwzięć.

⁴⁶ *Uwarunkowania i wyzwania...*, op. cit., s. 14.

⁴⁷ Wysokiego Przedstawiciela ds. Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa.

⁴⁸ *Uwarunkowania i wyzwania...*, op. cit., s. 14.

między postulatem spójności i kontynuacji w zarządzaniu Unią a pozycją rotacyjnej prezydencji; umocnienie legitymacji demokratycznej Unii w dziedzinie zarządzania jej stosunkami zewnętrznymi poprzez zapewnienie odpowiedniego miejsca w tej dziedzinie najwyższym politykom państwa sprawującego rotacyjną prezydencję; określenie miejsca i roli rotacyjnej prezydencji w nowej formule balansu instytucjonalnego w Unii. Od sposobu podejścia do tych trzech wiodących, strategicznych kwestii zależeć będzie stosunek (i podjęcie próby praktycznego rozwiązania) do konkretnych kwestii roli prezydencji rotacyjnej w zarządzaniu stosunkami zewnętrznymi Unii⁴⁹.

Polska prezydencja przypadnie niewątpliwie na trudny okres pod względem gospodarczym, politycznym i społecznym. Skuteczne przeciwdziałanie skutkom kryzysu gospodarczego będzie na pewno ujęte w agendzie europejskiej na nadchodzące lata oraz polityce europejskiej poszczególnych państw członkowskich. Z drugiej jednak strony walka z kryzysem stwarza dla Polski jako państwa przewodniczącego Radzie UE wiele nowych szans i możliwości, których właściwe, a zarazem skuteczne wykorzystanie potwierdziłoby niewątpliwie, że Polska jest silnym, wpływowym i proeuropejskim państwem członkowskim. Dlatego też polska prezydencja w zakresie podejmowanych działań powinna mieć zdecydowanie charakter bardziej ofensywny niż defensywny.

Światowy kryzys stworzył dodatkowe utrudnienia dla negocjacji Nowych Ram Finansowych na lata 2014–2020 – jednego z ważniejszych tematów podczas polskiej prezydencji (i najważniejszego wspólnego zadania z punktu widzenia programu *trio* Polska–Dania–Cypr). Bardzo ważna będzie tutaj współpraca *trio* prezydencji z komisarzem ds. budżetu Januszem Lewandowskim. „Konsekwencje kryzysu dla sytuacji budżetowej państw (zwłaszcza płatników netto) umacniają tendencje do ograniczenia budżetu UE. W brukselskich środowiskach naukowych dominuje krytyczna opinia o strukturze obecnego budżetu UE. W tym kontekście warto rozważyć propozycje zwiększenia w budżecie UE tych kategorii wydatków, które mogą cieszyć się poparciem społecznym w całej UE (m.in. edukacja, kapitał ludzki)”⁵⁰.

Innym bardzo istotnym elementem sprawowanej przez Polskę prezydencji jest wybór odpowiedniego tematu przewodniego prezydencji. „Przykład zrównoważonego rozwoju wprowadzonego na agendę europejską przez Szwecję w 2001 roku jest tutaj bardzo adekwatny. Od tej pory bowiem hasło *sustainable development* stało się nieodłączną częścią wszystkich dokumentów strategicznych UE”⁵¹. Jednym z tematów zainicjowanych przez Polskę w ramach sprawowanej prezydencji mógłby być szeroko rozumiany wzrost gospodarczy oparty na wiedzy i w szero-

⁴⁹ J. Barcz, P. Świeboda, *Prezydencja rotacyjna a stosunki zewnętrzne UE w świetle reformy wprowadzonej na mocy Traktatu z Lizbony. Wyzwania dla polskiej Prezydencji*, Warszawa 2010, s. 2.

⁵⁰ *Uwarunkowania i wyzwania...*, op. cit., s. 21.

⁵¹ *Ibidem*, s. 18.

kim zakresie wykorzystujący kapitał intelektualny⁵² Europy. Tematyka „rozwoju poprzez nowe możliwości” (*growth through opportunity* – jako pomysł na hasło polskiej prezydencji) byłaby tym bardziej atrakcyjna, że okresowi pokryzysowemu istotnie towarzyszyć będzie atmosfera „nowych szans” i tworzenia nowego porządku gospodarczego w Europie. Polska może mieć duży udział w tworzeniu strategii wyjścia z kryzysu. Kondycja polskiej gospodarki w 2011 roku może być dowodem na to, że rynek wewnętrzny nie jest antyspołeczny (a takie nastroje dominują obecnie w Europie Zachodniej), co warto wykorzystać, budując narrację polskiej prezydencji⁵³.

Zakończenie

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej w 2004 roku otworzyło przed naszym krajem wiele nowych szans rozwoju gospodarczego, kulturalnego i społecznego. Przez ostatnie sześć lat widać, jak Polska diametralnie się zmieniła, jak dobre efekty przynosi wyzwolona obywatelska i samorządowa przedsiębiorczość wspierana funduszami unijnymi. Miliardy euro na rozwój przedsiębiorczości, edukacji i szkolnictwa wyższego oraz badań naukowych przynoszą oczekiwane efekty. W lipcu 2011 roku przed Polską stanie arcyważne zadanie – sprawowanie prezydencji w Radzie Unii Europejskiej, co oznacza *de facto* przejęcie „sterów” w Unii Europejskiej. Sukces prezydencji to przede wszystkim najlepsza promocja dla naszego kraju i okazja do umacniania pozytywnego wizerunku Polski w Europie i świecie. Analiza obecnych przygotowań naszego rządu, całej administracji publicznej, jak również organizacji pozarządowych (NGO), napawa optymizmem. Polska w trakcie przygotowania do prezydencji poza zagadnieniami merytorycznymi pracuje nad atrakcyjnym programem kulturalnym, tak aby każdy znalazł w nim coś atrakcyjnego dla siebie. Kraków, Poznań, Sopot, Warszawa, Wrocław wspierane przez Białystok i Lublin już szykują polski program kulturalny, jednak każdy z obywateli może wspierać prezydencję poprzez promocję jej idei i priorytetów, tak aby możliwie wielu Europejczyków miało świadomość, w czyich rękach w drugiej połowie 2011 roku będą spoczywały stery prowadzenia działań legislacyjnych, politycznych i rozwojowych Unii Europejskiej.

Mamy nadzieję, że 31 grudnia 2011 roku Rzeczpospolita Polska i Polacy, wraz z całą Unią Europejską, świętować będą sukces polskiej prezydencji. Oczekujemy, że rozpoczęcie prezydencji przypadające na 1 lipca 2011 roku stanie się atrakcyjnym, twórczym i niezapomnianym wydarzeniem i świętem dla Europy.

⁵² Na kapitał intelektualny składają się cztery komponenty – kapitał ludzki, kapitał strukturalny, kapitał społeczny, kapitał relacyjny.

⁵³ *Uwarunkowania i wyzwania...*, op. cit., s. 18.

BIBLIOGRAFIA

I. Piśmiennictwo:

- Barcz J., Świeboda P. 2010.** *Prezydencja rotacyjna a stosunki zewnętrzne UE w świetle reformy wprowadzonej na mocy Traktatu z Lizbony. Wyzwania dla polskiej Prezydencji*, Warszawa.
- Kalużyńska M. 2009.** *Polska Prezydencja w Unii Europejskiej – Jak pomyślnie zdać europejski egzamin dojrzałości*, Biuletyn Analiz UKIE nr 22, Warszawa.
- Lastawski K. 2004.** *Od idei do integracji europejskiej: od najdawniejszych idei do Unii 25 państw*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej Towarzystwa Wiedzy Powszechnej, Warszawa.
- Smyk K. 2009.** *Prezydencja w Traktacie z Lizbony: Główne postanowienia i wnioski dla Polski*, Biuletyn Analiz UKIE nr 22, Warszawa.
- Szczerski K. 2010.** *Instytucja prezydencji w Unii Europejskiej – uwagi do analiz politycznych*, w: K.A. Wojtaszczyk (red.), *Prezydencja w Radzie Unii Europejskiej*, Oficyna Wydawnicza ASPRA JR, Warszawa.
- Świeboda P. 2008.** *Polityczne znaczenie Traktatu z Lizbony i jego implementacji*, w: J. Barcz (red.), *Traktat z Lizbony. Główne reformy ustrojowe Unii Europejskiej*, Urząd Komitetu Integracji Europejskiej, Warszawa.
- Wierzchowska A. 2008.** *System instytucjonalny Unii Europejskiej*, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa.

II. Dokumenty:

- Decyzja Rady z dn. 15 września 2006 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu Prac Rady (2006/683/EC Euratom).
- Decyzja Rady z dn. 1 grudnia 2009 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu Prac Rady (2009/937/EU).
- Decyzja Rady z dn. 1 grudnia 2009 r. w sprawie sprawowania prezydencji w Radzie (2009/881/EU).
- Operation of the Council within Enlarged Union in Prospect – Trumpf-Piris Report*, Sekretariat Generalny Rady, Bruksela 1999.
- Uwarunkowania i wyzwania prezydencji Polski w UE w 2001 r. – Zapis debaty z udziałem ekspertów zagranicznych*, Biuletyn Analiz UKIE nr 22, Warszawa 2009.

STRESZCZENIE

Powyższy artykuł wskazuje proces przemian ustawodawczych i politycznych, które miały wpływ na zmianę i kształtowanie się nowych koncepcji sprawowania prezydencji w Radzie Unii Europejskiej. Autorzy przedstawiają proces ewolucji przewodnictwa, począwszy od Traktatu Paryskiego, kończąc na Traktacie z Lizbony. Wskazują ponadto, jak po wejściu w życie Traktatu z Lizbony zmieniła się rola prezydencji w stosunku do całego systemu instytucjonalnego Unii Europejskiej. Szczególną uwagę zwrócono na priorytety oraz kwestie programowe,

które zostaną podjęte w czasie sprawowania przez Polskę prezydencji w drugim półroczu 2011 roku. Istotą artykułu jest również wskazanie, jakie są oczekiwania wobec Polski w ramach sprawowania prezydencji, oraz charakterystyka uwarunkowań, w jakich przyjdzie Polsce współdecydować o najważniejszych kwestiach w Unii Europejskiej.

SŁOWA KLUCZOWE: polska prezydencja, przewodnictwo, *trio*, Traktat z Lizbony, Rada Unii Europejskiej

SUMMARY

This article shows process of legislative and political changes that took effect on the change and the formation of new concepts of Presidency in Council of the European Union. Authors describe a process of presidency evolution from the Treaty of Paris, ending with the Treaty of Lisbon. The authors show how after the entry into force of the Lisbon Treaty, has changed the role of the presidency in relation to the entire institutional system of the European Union. The authors also drew attention to priorities and programmatic issues that will be taken during Polish Presidency in the second half of 2011. The essence of the article is also to indicate what are the expectations of the Polish Presidency in the context of supervision and an indication of conditions under which Poland will decide on the most important issues in the European Union.

KEYWORDS: Polish Presidency, leadership, *trio*, Treaty of Lisbon, Council of the European Union

